

Kaupunginvaltuustolle

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2022

Alajärven kaupungin
tarkastuslautakunta

23.5.2023

Sisällys

1. Tarkastuslautakunnan tehtävät, työskentely ja kokoonpano	3
2. Vuoden 2020 ja 2021 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten jälkiseuranta	4
3. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	7
3.1. Investoinnit	9
3.2. Tarkastuslautakunnan havaintoja	10
4. Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.....	11
4.1. Kaupunginhallitus.....	11
4.2. Henkilöstöhallinto	13
4.3. Konserniyhtiöt	14
4.4. Perusturva	15
4.5. Sivistystoimi	17
4.6. Tekninen toimi.....	18
4.7. Maaseututoimi	19
5. Muut havainnot.....	
6. Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle ja allekirjoitukset	20

1. Tarkastuslautakunnan tehtävät, työskentely ja kokoonpano

Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain (410/2015) mukaan valmistella hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat valtuuston päätettäväksi ja arvioida valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa, sekä arvioida toiminnan järjestämistä tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä.

Lisäksi tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Kuntalain mukaan määrätyillä luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on velvollisuus ilmoittaa julkisesti sidonnaisuuksistaan. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Kaupunginvaltuusto merkitsi arviointivuotta koskevat ilmoitukset ja ilmoitusten valvontatilanteen tietoonsa 19.12.2022 § 100.

Tarkastuslautakunnan työskentely

Tarkastuslautakunta on laatinut työnsä järjestämiseksi arviointisuunnitelman vuosille 2021–2024. Arviointisuunnitelmaa tarkentaa vuosittain laadittava työohjelma. Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu kaupunginvaltuuston hyväksymään vuoden 2022 talousarvioon, kaupunginhallituksen hyväksymään tilinpäätökseen, tilintarkastajan raportteihin, tilintarkastuskertomukseen sekä viranhaltijoiden ja työntekijöiden kuulemisiin ja haastatteluihin.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut pääsääntöisesti kerran kuukaudessa. Tarkastuslautakunta laatii vuosittain valtuustolle arviointivuoden havainnot ja suositukset sisältävän arviointikertomuksen. Arviointikertomus vuodelta 2022 on hyväksytty tarkastuslautakunnassa 23.5.2022 §19.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Jäsenet	Varajäsenet
<i>Keijo Pesu, pj</i>	<i>Marianna Rantala</i>
<i>Jaana Koivukoski, vpj.</i>	<i>Arja Keisala</i>
<i>Mervi Ukonmäki</i>	<i>John-Erik Sivula</i>
<i>Karoliina Takamäki</i>	<i>Petri Rinta-aho</i>
<i>Jorma Tiistola</i>	<i>Ulla Aninko-Rajala</i>
<i>Ari Matintupa</i>	<i>Pasi Siirilä</i>
<i>Sanna Joensuu</i>	<i>Anne Nätyнки</i>

Tarkastuslautakunnan esittelijänä ja sihteerinä on toiminut toimistosihtööri Heidi Keijonen.

Tilintarkastusyhteisönä on toiminut BDO Auditor Oy ja vastuullisena tilintarkastajana JHT, HT Tuula Ylikangas.

2. Vuoden 2020 ja 2021 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten jälkiseuranta

Tarkastuslautakunta on arvioinut, kuinka vuoden 2020 ja 2021 arviointikertomuksessa esitettyihin suosituksiin on reagoitu ja millaisiin toimenpiteisiin niiden perusteella on ryhdytty. Seuraavassa taulukossa on esitetty olennaisin osin, mihin suositusten mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty. Toimenpiteiden seurantatietojen lähtökohtana on kaupunginhallituksen valtuustolle antamat vastaukset ja kevään 2023 aikana kerätyt lisätiedot.

Tarkastuslautakunnan käyttämä arviointiasteikko

	asia on edennyt merkittävästi suosituksen suuntaan
	havaittu joitakin toimia suosituksen suuntaan
	ei havaittuja toimia suosituksen suuntaan

Taulukko 1. Tarkastuslautakunnan v. 2020 ja 2021 arviointikertomuksen jälkiseuranta

TARKASTUSLAUTAKUNNAN SUOSITUS	TOIMENPITEET JA TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO
Suositukset arviointikertomus 2020	
Hankintaosaamisen ja sopimushallinnan kehittäminen, osaamisen varmistaminen yksiköissä, joissa hankintoja tehdään vain harvoin. v. 2020 ja 2021	Kaupunginhallitus on 1.11.2021 § 169 päättänyt selvittää tarkemmin tarvetta, tarvittaessa sisäinen ohjeistus ja koulutuksia. Sopimushallinnan ohje on hyväksytty kaupunginhallituksessa 21.3.2022. Sähköinen hankintajärjestelmä Cloudia on otettu käyttöön tammikuussa 2023.
Hyvinvointikertomuksen ja raportin valmistelu	Hyvinvointiraportti kaudelta 2017–2020 on hyväksytty valtuustossa 14.6.2021 § 48. Organisaatiouudistuksen yhteydessä resursseja Hyte-työhön on kasvatettu ja uusi työryhmä on perustettu alku vuodesta 2023.
Huomion kiinnittäminen yhdenvertaisuussuunnitteluun	Kaupunginhallitus on päättänyt yhdenvertaisuussuunnitelman valmistelun käynnistämisestä 1.11.2021 § 169. Työryhmä on perustettu. Suunnitelma on valmisteluvaiheessa.
Huomion kiinnittäminen toimintakatteeseen	Palveluverkkoa on tarkasteltu, mutta toimintakate on heikentynyt edelleen.
Suositukset arviointikertomus 2021	

Tavoiteasetanta: tavoitteiden mitattavuus, mittareiden asettaminen ja esittäminen, tavoitteiden jalkauttaminen myös talousarviokirjaan selkeiksi hallintokunta-kohtaisiksi alatavoitteiksi	Vuoden 2023 talousarviossa on kiinnitetty huomiota tavoitteiden sisältöön ja strategiavastaavuuteen.	
Työhyvinvointikyselyn vastausprosentin kasvattaminen	Seuraava työhyvinvointikysely toteutetaan v. 2023	
Lähtöhaastatteluiden säännöllistäminen kaupungin palveluksesta pois jäädessä	Haastatteluita on toteutettu satunnaisesti	
Salassa pidettävien asiakirjojen käsittely toimielimissä	Tietosuoja-, tietoturva- ja salassapito-ohje toimitetaan luottamushenkilöille. Salassa pidettävien asiakirjojen osalta otsikon verkkonäkyvyys vaatii vielä selvittelyä ja käytänteiden yhtenäistämistä.	
Työvoiman saatavuus Järvi-Pohjanmaan perusturvassa	Järvi-Pohjanmaan perusturvassa on kiinnitetty huomiota positiivisen työilmapiirin luomiseen ja työvoiman pysyvyyteen. Työnantajakuvaa on pyritty tuomaan esille ja luomaan positiivista mielikuvaa. Rekrytointia on pyritty tehostamaan sosiaalisessa mediassa.	

Johtopäätökset vuoden 2020 ja 2021 arvioinnin jälkiseurannasta

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2020 ja 2021 arviointikertomuksessa tehtyihin suosituksiin on reagoitu ja niiden mukaisiin toimenpiteisiin on pääosin ryhdytty. Alle vuoden arviointijakso voi kuitenkin olla lyhyt aika suositukseen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseen, jonka vuoksi tarkastuslautakunta jatkossa tarkastelee arviointikertomuksissa annettujen suositusten etenemistä / toteuttamista myös pidemmällä aikavälillä.

Hyvinvointijohtaminen

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota vuoden 2020 arviointikertomuksen suosituksista erityisesti hyvinvoinnin suunnittelu- ja raportointityöhön, joka tulisi saada yhä säännöllisemmäksi osaksi kaupungin toimintaa ja päätöksentekoa.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt hyvinvointiraportin kaudelta 2017–2020 kokouksessaan 14.6.2021. Raportissa todetaan, että hyvinvointisuunnitelma valtuustokaudelle 2021–2025 valmistellaan hyvinvointiryhmässä.

Sosiaali- ja terveydenhuoltouudistuksen myötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuut ja tehtävät määrittyvät uudella tavalla, mutta kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtiminen tulee silti olemaan kunnan perustehtävä.

Kunnille on suunniteltu otettavan käyttöön **hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin**. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Kannustin on suunniteltu otettavan käyttöön vuoden 2023 alusta, jolloin kunnille jaetaan

ensimmäisen kerran uudistuksen jälkeinen valtionosuus. Jo nyt tehtävä työ tulee siis vaikuttamaan rahoitukseen.

Organisaatiouudistuksen yhteydessä resursseja Hyte-työhön on kasvatettu ja uusi hyvinvointityöryhmä on perustettu alku vuodesta 2023.

Hankintaosaamisen kehittäminen

Edellinen tarkastuslautakunta on vuoden 2020 arviointikertomuksessa todennut, että huomiota on syytä kiinnittää paitsi sopimusosaamisen myös hankintaosaamisen kehittämiseen ja hankintaosaamisen varmistamiseen myös niissä yksiköissä, joissa hankintoja tehdään vain harvoin. Aihe nousee esiin myös muutamissa vuoden 2021 vastuuviranhaltijoiden sisäisen valvonnan raporteissa.

Onnistuneet julkiset hankinnat vaativat osaamista sekä ns. hankintataitoja niin julkiseen hankintaan liittyvästä hankintaprosessista kuin hankinnan kohteesta. Alajärven kaupungin hankinnat toteutetaan hajautetusti eri toimialoilla ja yksiköissä. Tarkastuslautakunta pohtii, olisiko tarkoituksenmukaista keskittää hankintojen prosessiosaamista ”hankintatukea” sen sijaan, että kaikissa yksiköissä ylläpidetään jatkuvaa kouluttautumista ja syvää perehtymistä vaativaa osaamista.

Sopimushallinnan ohje on hyväksytty kaupunginhallituksessa 21.3.2022.

Sähköinen hankintajärjestelmä Cludia on otettu käyttöön tammikuussa 2023.

Tavoiteasetanta

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota tavoiteasetantaan, erityisesti tavoitteiden mitattavuuteen ja mittarien asettamiseen. Lisäksi on esitetty, että tavoitteet jalkautetaan myös talousarviokirjaan selkeiksi hallintokuntaakohtaisiksi alatavoitteiksi.

Vuoden 2023 talousarviokirjassa on kiinnitetty erityistä huomiota tavoitteiden sisältöön ja strategiavas-
taavuuteen, sekä niiden kirjaamiseen hallintokuntaakohtaisiksi alatavoitteiksi. Tarkastuslautakunta jää seuraamaan toimenpiteiden toimivuutta.

Salassa pidettävien asiakirjojen käsittely toimielimissä

Tarkastuslautakunta on vuoden 2021 arviointikertomuksessaan arvioinut kaupungin ei-julkisten asioiden toimielinkäsittelyä ja todennut, että salassa pidettävän asian käsittelystä tulisi lisätä maininta yleiseen tietoverkkoon.

Kaupunginhallitus on todennut, että salassa pidettävien asioiden käsittelyä koskevan maininnan lisääminen yleiseen tietoverkkoon on asia, johon liittyviä käytänteitä on syytä vielä käydä läpi. Asianhallintaohjelmiston tarjoamien mahdollisuuksien selvittäminen on vielä kesken.

Salassa pidettävien asiakirjojen käsittelyyn liittyvien käytänteiden selkiinnyttyä on mietittävä koulutuksen tarvetta henkilöille, jotka työskentelevät kokoushallinnan parissa.

3. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin tilikauden tulos on 640 199,15 euroa ylijäämäinen. Valtuuston loppuvuodesta 2022 hyväksymässä talousarviossa ennustetusta 2,8 miljoonan euron ylijäämästä jäätiin noin 2,2 miljoonaa euroa.

Toimintakulut olivat edelliseen vuoteen verrattuna vajaa 1,9 milj. euroa suuremmat ja alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 7,7 milj. euroa suuremmat. Toimintatuotot pienenivät edelliseen vuoteen verrattuna 867 406 euroa, mutta olivat alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 3,6 milj. euroa suuremmat.

Toimintakate kertoo, että toimintakuluista jäi 67,1 milj. euroa maksettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla toiminnasta saatujen 46,3 miljoonan euron tuottojen jälkeen. Toimintakate heikentyi edellisvuodesta 2,7 milj. euroa.

Kaupungin verotulot lisääntyivät kokonaisuudessaan edellisvuodesta 1,0 milj. euroa ja lisäystä talousarvioon nähden oli 1,6 milj. euroa.

Valtionosuuksia kaupunki sai yhteensä 39 milj. euroa. Valtionosuuksia saatiin 1,5 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Valtion myöntämiä koronatukia saatiin n. 1 milj. euroa

Tuloslaskelman luku vuosikate kertoo paljonko rahaa jää juoksevien menojen jälkeen investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. 4,6 miljoonan euron vuosikate kattoi 3,8 miljoonan euron poistoista 116 prosenttia.

Taulukko 2. Kaupungin tuloslaskelma 2018–2022 (ulkoiset erät)

Milj. €	TP 2018	TP 2019*	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Toimintatuotot	29,2	44,7	43,4	47,2	46,3
Toimintakulut	-90,4	-107,7	-106,1	-111,5	-113,4
Toimintakate	-61,2	-63	-62,6	-64,3	-67,0
Verotulot	28,9	29,5	29,6	31,5	32,4
Valtionosuudet	35,1	34,8	38,6	37,5	39,0
Käyttökate	2,7	1,3	5,6	4,6	4,4
Rahoitustuotot- ja kulut	-0,05	-0,05	-0,07	-0,05	-0,01
Vuosikate	2,7	1,3	5,6	4,7	4,4
Poistot ja arvonalentumiset	-3,6	-3,2	-3,6	-3,8	-3,8
Yli-/alijäämä	-0,9	-2,0	2,1	0,9	0,6
Tunnusluvut					
Toimintatuotot/toimintakulut%	32,2	41,5	41	42,3	40,8
Vuosikate/poistot %	74,5	39,5	157,6	122,4	116,6
Vuosikate, €/asukas	274	134	599	503	489
Asukasmäärä	9705	9560	9425	9321	9185

* Lappajärven perusturva liittyi Alajärven kaupungin perusturvan kokonaisuuteen 1.1.2019.

Taulukko 3. Verotulojen kehitys (milj. euroa)

Milj. €	2018	2019	2020	2021	2022
<i>Kunnallisvero</i>	24,6	25,3	25,5	26,2	26,8
<i>Kiinteistövero</i>	2,1	2,2	1,9	2,2	2,3
<i>Yhteisövero</i>	2,1	2,1	2,1	3,1	3,2

Vuodesta 2018 vuoteen 2022 kaupungin taseen loppusumma on kasvanut 6,0 milj. euroa vieraan pääoman kasvaessa 3,7 milj. euroa ja oman pääoman kasvaessa noin 1,6 milj. euroa.

Alkuperäisessä vuoden 2022 talousarviossa arvioitiin, että lainakanta laskee vuoden 2022 aikana 27,9 milj. euroon. Lainakanta kuitenkin laski arvioitua enemmän, yhteensä noin 4,4 milj. euroa, ollen vuoden 2022 lopussa 25 milj. euroa.

Alajärvellä lainat asukasta kohti 31.12.2022 oli 2719 euroa / asukas, joka on 437 euroa / asukas vähemmän kuin vuonna 2021. Kaupungin lainamäärä asukasta kohden on pienempi verrattuna Etelä-Pohjanmaan tai koko maan keskiarvoon. Alajärvellä lainamäärän kasvu asukasta kohti vuosien 2017–2021 aikana oli nopeampaa kuin keskimäärin Etelä-Pohjanmaalla tai koko maassa, mutta vuoden 2022 aikana lainamäärä / asukas on kääntynyt laskuun.

Alajärven omavaraisuusaste vuonna 2022 oli 46 %. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämien sietokykyä sekä kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta ja alle 50 %:n omavaraisuusaste merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta.

Konsernitaseella vuosikate oli n. 7 milj. euroa, joka on n.1,6 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2021. Konsernin tilikauden tulos 676 142 euroa ylijäämäinen. Konsernitaseeseen kertynyt ylijäämä kasvoi n. 11 milj. euroon.

Konsernin investoinnit vuonna 2022 olivat n. 5,7 milj. euroa. Konsernin lainakanta laski n. 5,2 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna ollen vuonna 2022 n. 45,2 milj. euroa.

Konsernin omavaraisuusaste oli 33 %.

Taulukko 4. Kaupungin tase ja taseen tunnusluvut 2018–2022

Milj. €	TP 2018	TP 2019*	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Taseen loppusumma milj. €	71,1	74,1	77,3	79,9	77,1
Aineelliset hyödykkeet	50,6	54,2	55,4	55,5	54,3
Oma pääoma	33,9	32,0	34,0	34,9	35,5
Vieras pääoma	36,6	41,6	41,9	43,8	40,3
- Pitkäaikainen	16,6	20,4	20,1	19,8	16,3
- Lyhytaikainen	20,1	21,1	21,8	24,0	24,0
Kertynyt yli/alijäämä	7,7	-0,05	7,8	8,7	9,3
Lainakanta	23,6	27,9	27,7	29,4	25,0
Lainat €/asukas	2434	2914	2940	3156	2719
Omavaraisuusaste %	48	43	44	44	46
Suhteellinen velkaantuneisuus %	39	38	38	38	34

Taulukko 5. Kaupungin ja konsernin tunnusluvut 2022

	Kaupunki TP 2022	Konserni TP 2022
Vuosikate/poistot %	116,6	110,8
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, milj. euroa	-8,4	-8,4
Investointien tulorahoitus %	119,2	132,5
Lainanhoitokate	1,01	1,04
Omavaraisuusaste	46	33
Suhteellinen velkaantuneisuus	34	46
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	1015	1047
Lainat €/asukas	2719	4924

3.1. Investoinnit

Vuoden 2022 talousarviossa investointeihin varattu nettomääräraha muutoksineen oli kokonaisuudessaan n. 3,6 milj. euroa. Investointimenojen nettototeuma oli n. 3,4 milj. euroa eli investointimäärärahoista käytettiin 94,7 %. Rahoitusosuuksia investointeihin saatiin noin 394.000 euroa.

Vuoden 2022 aikana kaupunginvaltuusto hyväksyi investointiosaan 367.750 euron lisämäärärahaesitykset. Määrärahoja lisättiin nuorisotilojen kalustohankintoihin 45.000 euroa, Vehkalampi-Koivumäki-Karsataperäntien kunnostukseen 68.750 euroa, Taimelan koulun keittiökaluksiin 39.000 euroa, kaavateiden rakenteellisiin korjauksiin 111.700 euroa ja ulkoilu- ja urheilualueiden rakentamiseen ja kunnostamiseen 103.300 euroa.

Kaupungin investointitaso tulee talousarvion 2023 mukaan pysymään n. 3,5 milj. euron tasolla. Taloussuunnitelmassa 2024 investointien arvioidaan nousevan n. 9,3 milj. euroon ja taloussuunnitelman 2025 mukaan laskevan n. 6 milj. euroon.

Vuoden 2024 ja 2025 taloussuunnitelmassa investointien suuri kasvu johtuu mm. Paavolan koulun uudisrakentamisen aiheuttamista kustannuksista (TS2024 5 milj. euroa, TS2025 4,5 milj. euroa), Saukonkylä-Koskenvarsi viemäriverkon rakennuskustannuksista (TS2024 800.000 euroa) sekä yleisten alueiden merkittävistä peruskorjauksista (TS2024 2,2 milj. euroa).

Kaupungin investointien suunnittelusta, rakentamisesta ja rakennuttamisesta vastaa tekninen lautakunta annettujen määrärahojen puitteissa.

Taulukko 6. Investointien toteutuminen vuosina 2018–2022 (milj. euroa).

	2018	2019	2020	2021	2022
Investointimenot, muutettu TA (netto)	8,3	8,0	7,1	4,9	3,6
Investointimenot, toteuma TP (netto)	7,6	6,9	5,3	4,0	3,4
Toteuma / muutettu TA	91 %	86 %	75 %	81 %	95 %

3.2. Tarkastuslautakunnan havainnot

Alajärven kaupungin tilikauden tulostavoite alittui 2,2 milj. euroa talousarvioon nähden, tuloksen ollessa kuitenkin 640 199,15 euroa ylijäämäinen.

Kaupungin toimintakate (varsinaisen toiminnan toimintatulojen ja -menojen erotus) on heikentynyt vuosittain vuosien 2018–2022 aikana, ollen nyt n. -67 milj. euroa. Toimintakuluista on pystytty kattamaan toimintatuotoilla n. 41 %. Viime vuosien palveluverkon tarkastelun vaikutukset toimintakatteeseen ovat olleet vähäisiä. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota edelleen palveluverkon tarkasteluun ja toimintakatteen kehittymiseen.

Alajärven kaupungin lainakantaa on saatu vuoden 2022 aikana laskusuuntaiseksi. Huomioiden taloussuunnitelmiin 2024 ja 2025 merkityt suuret investoinnit, lainakannan odotetaan lähtevän uudelleen kasvuun. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota velkaantumisen kasvuun ja sen pitkäjänteiseen seurantaan.

Lainat asukasta kohti ovat kasvaneet viimeisen viiden vuoden aikana ja kasvutahti on ollut nopeampi kuin keskimäärin Etelä-Pohjanmaalla tai koko Suomessa. Vuoden 2022 aikana lainamäärän suuruutta / asukas on saatu laskemaan 2719 euroon / asukas, kaupungin lainakannan pienennyttyä 4,4 milj. eurolla. Lainamäärän suuruutta tulee seurata tarkasti tulevina vuosina, huomioiden Alajärven negatiivinen väestönkehitys.

1.1.2023 voimaan tulleen Sote-uudistuksen myötä perusturvan palveluiden järjestämisvastuu on pääosin siirtynyt Hyvinvointialueille. Uudistus on siirtänyt suuren osan kustannuksista pois kuntien vastuulta, mutta toisaalta myös merkittävä osa tuloista jää saamatta. Kuntien vastuulle jää suuret rakennuskannat kuluineen ja peruskorjaustarpeineen, joihin tulee kiinnittää huomiota tulevaisuuden taloussuunnittelussa. Tarkastuslautakunta jää seuraamaan tilanteen kehittymistä.

Arvio toimintakertomuksen laadusta, luotettavuudesta ja kehittämistarpeista

Tilintarkastaja ei ole todennut olennaista huomautettavaa tilinpäätöksestä. Tilinpäätös, toimintakertomus ja konsernitilinpäätös antavat olennaisilta osin oikean ja riittävän kuvan kaupungin tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

4. Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunta on arvioinut kaupunginhallitukselle, henkilöstöhallinnolle, konserniyhtiöille, Järvi-Pohjanmaan perusturvalle, sivistystoimelle, tekniselle toimelle ja maaseututoimelle asetettuja valtuuston nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumista.

Tarkastuslautakunnan käyttämä arviointiaseteikko

	tavoite on toteutunut
	tavoite on osittain toteutunut
	tavoite ei ole toteutunut
	tavoitteen toteutumista ei voida arvioida

4.1. Kaupunginhallitus

Alajärven kaupungin strategia on päivitetty keväällä 2022 suunnitelmakaudelle 2022–2025, johon on määritelty neljä strategista päämäärää. Jokaisen päämäärän alle on asetettu tavoitteita sekä niille toimenpiteitä, mittareita, aika ja vastuutahot.

Strategiset päämäärät ja tavoitteet:

- **1. Yritystoiminnan, työllisyyden ja työvoiman saatavuuden edistäminen**

Tavoitteita ovat yrittäjämönnteisyys, yritysten säilyminen ja sijoittuminen alueelle, työvoiman saatavuus paranee, monipaikkaisuus lisääntyy, 2. asteen ja korkeakoulutuksen säilyttäminen alueella, yritysten vienti lisääntyy, kv-työvoiman määrän lisääntyminen ja verkostoituminen.

Tavoitteiden toimenpiteistä vastaa kaupunkiorganisaation lisäksi osin myös Järvi-Pohjanmaan yrityspalvelut Oy (JPYP Oy), Järviseudun ammatti-instituutti (JAMI) ja Etelä-Pohjanmaan maakuntakorkeakoulu.

- **2. Kumppanuus ja osallistaminen**

Tavoitteita ovat kumppanuuspöydät, kotouttaminen ja sitouttaminen, äänestysvilkkauksen nostaminen ja nuorten aktivoiminen/tavoittaminen.

Tavoitteiden toimenpiteistä vastaa kaupunkiorganisaation lisäksi osin myös Järvi-Pohjanmaan yrityspalvelut Oy (JPYP Oy) ja Järviseudun ammatti-instituutti (JAMI).

- **3. Ympäristövastuullisuus**

Tavoitteita ovat liikenteestä tulevien päästöjen vähentäminen, syntyvän jätteen määrän / lajitellun jätteen määrä, kulutuksen vähentäminen, julkisten tilojen käyttöasteen nostaminen ja ympäristövastuullisuus.

Tavoitteiden toimenpiteistä vastaa kaupunkiorganisaation lisäksi osin myös Millespakka Oy.

- **4. Hyvinvoiva ja osaava kuntalainen**

Tavoitteita ovat lasten ja nuorten osallistumisen kasvattaminen, liikuntapaikkojen käytön lisääminen, museoiden ja kirjastojen käyttöasteen nostaminen, hyvinvointijohtamisen kehittäminen ja terveemmät kuntalaiset.

Alajärven kaupunginvaltuusto on 26.9.2022 §:n 70 kohdalla päättänyt kaupungin organisaatiosta 1.1.2023 alkaen ja tässä yhteydessä päättänyt perustaa elinvoima-asioista vastaavan toimialan 1.1.2023 alkaen. Elinvoiman toimialalla luottamushenkilöorganisaatio koostuu elinvoimalautakunnasta. Lautakunta toimii kaupunginhallituksen alaisena lautakuntana. Lautakunnan tehtävistä ja toimivallasta määrätään hallintosäännössä.

Alajärven kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 28.11.2022 §:n 85 kohdalla hyväksynyt hallintosäännön, joka tulee voimaan 1.1.2023.

Hallintosäännön 28 §:n mukaan elinvoimalautakunnan alaiseen toimialaan kuuluu:

1. kaupungin elinvoiman edistäminen sekä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen yhteistoiminnassa kaupungin kaikkien lautakuntien sekä kolmannen sektorin kanssa
2. museo-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalvelut, asuntopalvelut, työllisyyden edistäminen ja kaupunkimarkkinointi.

Tilinpäätöksen 2022 yhteydessä ei ole mahdollista tehdä vielä yksityiskohtaisempaa tarkastelua tavoitteiden toteutumisesta, johtuen uuden strategian voimaantulosta kesken vuotta 2022. Strategian päämääriä ja tavoitteita on kuitenkin lähdetty viemään eteenpäin ja hallintokunnat ovat huomioineet niitä myös omissa tavoitteissaan talousarviossa vuodelle 2023.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että uuden strategian vastuutahot päivitetään vastaamaan kaupungin uutta organisaatorakennetta. Strategian mukaisten tavoitteiden jalkauttamiseen talousarviokirjaan ja tilinpäätökseen sekä niiden esittämisen yhdenmukaisuuteen tulee kiinnittää huomiota.

Kaupunginhallituksen osalta toiminnallisten tavoitteiden toteutumista ei voitu arvioida vuoden 2022 osalta.

4.2. Henkilöstöhallinto

Alajärven kaupungin päätoimisessa palvelussuhteessa oli vuoden 2022 lopussa yhteensä 1134 henkilöä, joista vakinaisten osuus on 844 henkilöä ja määräaikaista 290 henkilöä. Lisäksi sivutoimisia oli 83 henkilöä. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä on 50,9 vuotta ja suurimman ikäluokan muodostavat 55–59-vuotiaat. Vuoden 2022 aikana ei työhyvinvointikyselyä tehty, seuraava työhyvinvointikysely toteutetaan keväällä 2023.

Henkilöstöraportti

Henkilöstöraportti on katsaus vuoden 2022 henkilöstöasioihin. Raportti on laadittu valtakunnallisten suositusten mukaisesti.

Taulukko 8. Henkilöstöhallinnon toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi

Strateginen päämäärä	Tavoite/mittari	Toteutuma 2022/ tarkastuslautakunnan arvio	
1) Henkilöstön työhyvinvointi ja työkykyä edistävä toiminta	Sairauspoissaolojen vähentäminen Tavoite alle 16,5 kp	Sairauspoissaoloja oli 20,04 htv Sairauspoissaolot vähenivät koko henkilöstön osalta 856 päivää vuodesta 2021.	
	Työkyvyttömyyseläkkeelle jääneiden määrän vähentäminen	Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyi 3 hlöä vuonna 2022 (4 hlöä v. 2021)	
2) Hyvä johtaminen ja osaava henkilöstö	Kehityskeskustelujen käyminen (98 %)	Kehityskeskustelut käyty	
	Tehtävänkuvaukset ja koulutussuunnitelmat	Tehtävänkuvaukset ovat ajan tasalla ja koulutussuunnitelmat on laadittu vuosittain	
	Työhyvinvointikyselyt (joka toinen vuosi), asteikko 1–5, tavoite 4.	Ei toteutettu vuonna 2022.	

4.3. Konserniyhtiöt

Taulukko 9. Konserniyhtiöille asetettujen tavoitteiden toteutumisen arviointi

Tavoite	Toteuma 2022	Tarkastuslautakunnan kommentit ja arvio	
Kaupungin yleiset konsernitavoitteet			
1) Konserniyhtiöiden toiminnan on tuettava kaupungin strategian toteutumista	Toimintakertomuksen mukaan konsernin toiminnot ovat tukeneet kaupungin strategiaa. Konserniyhtiöiden kanssa on käyty yksittäisiä neuvotteluja tiettyjen erityiskysymysten osalta, joita kaupunki on toivonut mahdollisuuksien mukaan yhtiön ottavan huomioon toiminnassaan.	Tavoite ja sen toteutumisen raportointi toimintakertomuksessa on hyvin yleisluontoinen.	
2) Konserniyhtiöiden ja kuntayhtymien on toimitettava taloudellisesti ja itsensä kannattavasti ja niiden tulee strategian mukaisesti tehostaa toimintaansa.	Toimintakertomuksessa on todettu, ettei konsernien valvonnassa ja taloudellisessa toiminnassa ole havaittu puutteita. Kaupungin tytäryhtiöistä alijäämäisen tilinpäätöksen teki viisi.	Kannattavuuteen ja taloudellisen toiminnan tehostamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.	
3) Konsernin ja kaupunginhallituksen välisen omistajaohjauksen kehittäminen edelleen	Tavoitteena on edelleen kehittää konserniyhtiöiden tiedon kulkua kaupunginhallitukselle. Tämän osalta ohjeistuksia ja toimintatapoja tarkastellaan vuoden 2023 aikana.	Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan tiedonvälitys vaatii kehittämistä edelleen.	
Kiinteistö Oy Kitronpuisto			
1) Mitoitetaan vuokra-asuntojen määrä vastamaan kysyntää.	Toimintakertomuksen mukaan Kiinteistö Oy Kitronpuiston asuntojen käyttöasteiden keskiarvo oli vuonna 2022 85,98 %. Paras vuokrausaste oli TK II:ssa ja huonoin vuokrausaste Kitronhaassa, jossa osa asunnoista ei ole asumiskuntoisia.	Tavoite on toteutunut osittain, mutta haasteita tuo asumiskelvottomat huoneistot kiinteistössä, joka on osittain asutettu.	
2) Vuokrataloyhtiöiden toiminnan tehostaminen niin, että taloyhtiön talous on tasapainossa.	Kitronpuiston talous on tällä hetkellä hyvä. Vuonna 2022 asuntojen käyttöaste on ollut n. 86 %. Valtiokonttorin päätöksellä on voimassa vuokratalojen lainojen laina-aikojen pidentäminen ajalle 2015–2033.	Tavoite on toteutunut. Talouden tasapainossa pitämiseen tulee kiinnittää huomiota myös jatkossa ja pyrkiä tehostamaan toimintaa.	
Kiinteistö Oy Rantatien Kartano			
1) Mitoitetaan vuokra-asuntojen määrä vastamaan kysyntää.	Vuokra-asuntojen 49 huoneiston käyttöaste on vuonna 2022 ollut noin 87–90 %.	Käyttöaste on hieman nousut vuodesta 2021, johon on vaikuttanut ukrainalaisten asuttaminen huoneistoihin.	

2) Vuokrataloyhtiöiden toiminnan tehostaminen niin, että taloyhtiön talous on tasapainossa.	Vuokrataloyhtiön talous on epävakaa. Taloutta heikensi asuntojen pakolliset korjaukset. Lisäksi talouteen on vaikuttanut heikentävästi lisääntynyt vuokrarästien määrä. Taloutta on pyritty korjaamaan lainaohjelman muutoksella sekä kaupungin avustuksella.	Tilikauden tulos oli -1.346,08 euroa alijäämäinen. Yhtiö on rahoittanut toimintaansa lisälainanotolla tilikauden aikana.	
Alajärven Lämpö Oy			
1) Kaukolämmön tarjoaminen asiakkaille kilpailukykyiseen hintaan.	Energiateollisuuden kaukolämmön hintatilastossa 01.07.2022, Alajärven Lämpö Oy sijoittuu kahdenkymmenen edullisimman kaukolämpöä myyvän yhtiön joukkoon pois lukien omakotitalot.	Tavoite toteutui.	
2) Kotimaisen lähi-polttoaineen hyödyntäminen lämpökeskuksessa.	Käytetyistä polttoaineista oli palaturvetta 30,77 %, haketta 69,17 %, ja öljyä 0,06 %. Paikkakunnan yritykset / metsänomistajat hyödynnetty.	Tavoite toteutui.	
Järvi-Pohjanmaan Yrityspalvelu Oy			
1) Kaupungin elinkeinostrategian mukaisten linjausten toteuttaminen ja seuranta omalta osaltaan.	Alajärven kaupunginvaltuuston 26.1.2015 hyväksymää, Alajärven elinkeino-ohjelma 2016, seurantaa tehdään tarpeen mukaan elinkeinoneuvottelukunnan kokouksissa. Elinkeinoneuvottelukunta on koontunut toimintavuoden aikana yhden kerran JPYP:n koollekutsumana.	Tavoite on toteutunut osittain. Kevään 2023 aikana saatujen tietojen mukaan elinkeino-ohjelmaa ei enää päivitetä, jatkossa toiminta pohjautuu JPYP:n ja Alajärven kaupungin strategioihin.	

4.4. Perusturva

Järvi-Pohjanmaan perusturvan tehtävänä on tuottaa kuntalaisille laadukkaat ja oikea-aikaiset sosiaali- ja terveyden- ja sairaanhoidon palvelut, mukaan lukien erikoissairaanhoidon sekä ympäristö- ja terveydenhuollon palvelut.

Järvi-Pohjanmaan perusturvalautakunta on Alajärven kaupungin sekä Lappajärven ja Vimpelin kuntien yhteislautakunta, joka toimii Alajärven kaupungin organisaatiossa.

Perusturvan nettomenot olivat yhteensä 67,9 milj. euroa. Perusturvalautakunnan korjattuun talousarvioon nähden ylitystä tuli n. 1,2 milj. euroa.

Vuonna 2022 on erityisesti tarkasteltu mitä erikoissairaanhoidossa aikaisemmin hoidettuja asiakkaita voitaisiin hoitaa Järvi-Pohjanmaan perusturvassa yhtä hyvin, mutta pienemmillä kustannuksilla. Palvelevan työkalut toteuttamista jatkettiin ja esihenkilötyötä kehitettiin vuoden 2022 aikana.

Taulukko 10. Järvi-Pohjanmaan perusturvan toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi

Tavoite	Toteuma 2022	Tarkastuslautakunnan kommentit ja arvio
Perustason palveluiden vahvistaminen ja hoidon sekä palveluiden jatkuvuuden turvaaminen	Kiireetön aika lääkärille n. 5–14 vrk, kesällä jopa 1-5 vrk sisällä. Hoidon ja palvelun jatkuvuuden turvaamiseksi on toteutettu eri toimenpiteitä, jotka on kuvattu toimintakertomuksessa.	Tavoite on osittain toteutunut.
Kotona asuminen on turvattu.	<p>Kotihoitoa tarjotaan kaiken iäisille kuntalaisille. Kotihoidossa (säännöllinen, tilapäinen ja kotisairaanhoido) asiakasmäärä 2022 614 asiakasta (v. 2021 579 asiakasta).</p> <p>Psykiatriin tiimeihin palkattu lisähenkilökuntaa (3) ja aloitettu ryhmäkokoukset jokaisessa kunnassa sekä lisätty asiakastapaamisia. Erikoissairaanhoidosta on siirretty kotihoitoon noin 50 asiakasta.</p> <p>Kotikuntoutusta on toteutettu ennaltaehkäisevänä ja toimintakykyä edistävänä toimintana. Asiakasmäärä vuoden aikana oli 223 asiakasta.</p>	Toteutunut.
Palvelurakennemuutoksella talouden tasapainoon vaikuttaminen.	<p>Alajärven kaupunginvaltuuston päättämiä kaikkia toimenpiteitä on vähintään selvitetty ja useat toimenpiteet myös toteutettu.</p> <p>Palveluasumispaikkoja ei ole päästy vähentämään lisääntyneen vanhusväestön vuoksi.</p> <p>Taloudellista tehokkuutta on arvioitu kaikissa toiminnoissa ja ryhdytty tarvittaviin toimiin, mm. ICT-toimintojen siirto EPSHP:iin, jolla saatu 18 %:n säästö ICT-menoihin vrt. v. 2021</p> <p>Useissa perusturvan palveluissa on otettu käyttöön etäpalveluita perinteisten toimintatapojen lisäksi, mm. chat-lääkäri hoiti 342 käyntiä v. 2022 aikana.</p> <p>Kotisairaaloiminnan vahvistaminen, käyntimäärä lisääntyi 6 %:lla vrt. v. 2021.</p>	Tavoite on osittain toteutunut.
Perusturvan palvelut pohjautuvat hyvinvoinnin edistämiseen, ennaltaehkäisevään ja kuntouttavaan toimintamalliin.	<p>Itsehoito-ohjeistuksen ja sähköisen viestinnän kehittäminen, tiedottamisen helpottaminen uusien internet-sivujen kautta sekä sosiaalisen median kautta kampanjointi ja viestinnän lisääminen.</p> <p>Perhekeskeisen yhteistyön lisääminen ja huomion kiinnittäminen riskiperheisiin on</p>	Tavoite on toteutunut.

	toteutunut perhetyöntekijöiden ja terveydenhoitajien kesken toteutetuilla yhteisillä kotikäynneillä, palavereilla sekä perhekeskus Pähkinässä toteutetuilla vastaanotoilla.		
--	---	--	--

Järvi-Pohjanmaan perusturvalautakunnan toiminta on päättynyt 31.12.2022 ja palveluiden järjestäminen siirtynyt Etelä-Pohjanmaan Hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023 alkaen.

4.5. Sivistystoimi

Alajärven sivistyslautakunnan tehtävänä on tuottaa tai hankkia keskitetysti Alajärven kaupungin sivistyspalvelut. Vimpelin kunta ostaa ostopalveluna sivistyslautakunnalta Vimpelin kunnan tarvitsemat sivistyspalvelut. Suunnitelmien mukaisesti Alajärven kaupunki ryhtyi tuottamaan Lappajärven kunnan varhaiskasvatuspalveluita 1.8.2022 lähtien.

Sivistystoimen nettomenot olivat Alajärven osalta yhteensä 22,7 milj. euroa. Sivistyslautakunnan muutettuun talousarvioon nähden ylitystä tuli 134.043 euroa. Sivistyslautakunnan suurtuotteista talousarvion ylittivät varhaiskasvatus (112.826 euroa), esi- ja perusopetus (38.840 euroa), lukio-opetus (126.335 euroa), kirjasto (24.735 euroa) ja liikuntatoimi (21.961 euroa).

Taulukko 11. *Sivistystoimen toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi*

Tavoite	Toteuma 2022	Tarkastuslautakunnan kommentit ja arvio	
Sivistystoimen kehittämissuunnitelman muuttaminen vastaamaan Alajärven ja Vimpelin uusien strategioiden mukaista palvelutarvetta vuodelle 2023	Kehittämissuunnitelman valmistelu on aloitettu ja työryhmät perustettu. Työ jatkuu vuoden 2023 aikana ja suunnitelma valmistuu osana vuoden 2024 talousarviota.	Toteutunut osittain.	
Sivistystoimen palveluiden roolin kasvattaminen hyvinvointia ja terveyttä edistävien palveluiden tuottajana.	Koko toimialalle on haettu ja saatu useita eri hyvinvointia ja terveyttä tukevia hanke-rahastoja.	Tavoite toteutui.	
Oppivelvollisuuden laajentamisen edellyttämänä varmistetaan, että kaikilla perusopetuksen päättävillä on toisen asteen opinnoissa tarvittavat tiedot, taidot ja osaaminen.	Opetuksen järjestäjä on laatinut tarvittaessa ohjaussuunnitelman, ja samalla huolehtinut asuinkuntansa alle 18-vuotiaiden oppivelvollisuuden suorittamisesta. Perusopetuksen päättötodistuksen saaneet ovat sijoittuneet jatko-opintoihin.	Tavoite toteutui.	

Museon organisaation muuttaminen vastuumuseotehtävän mukaiseksi.	Museon henkilöstön toimenkuvat on muutettu ja keväällä Museoviraston kanssa käydyn neuvottelun perusteella vastuumuseotehtävä ja rahoitus on OKM:n päätöksellä myönnetty seuraavalle kaudelle 2023–2026.	Tavoite toteutui.	
---	--	-------------------	--

4.6. Tekninen toimi

Taulukko 12. Teknisen toimen toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi

Tavoite	Toteuma 2022	Tarkastuslautakunnan kommentit ja arvio	
Ammattitaitoinen henkilöstö	Resurssit eivät ole kaikilta osin riittävät. Pätevistä sijaisista on pula. Henkilöstöltä saatu palautetta.	Tavoite ei ole toteutunut. Henkilöstömitoitukseen ja toimiviin sijaisjärjestelyihin on kiinnitettävä huomiota.	
Kaupungin keskustan ja lähiympäristön osayleiskaava valmiiksi vuoden 2022 aikana	Osayleiskaavan muistutusten ja vastineiden käsittely on kesken.	Toteutunut osittain.	
Tilapalvelun kustannusten pienentäminen	Lapuantien paritalo on ollut myytävänä, mutta myynti ei ole toteutunut.	Ei ole toteutunut	
Keskustaajaman ja sen lähi-alueiden osayleiskaavan saataminen eteenpäin.	Kaavan valmistelu edotusvaiheeseen ja valmiiksi. Luonnosvaihe on valmis. Kaava on päätetty jakaa kahteen osaan. Keskustaajaman osayleiskaava on tulossa ehdotusvaiheeseen vuonna 2023.	Tavoite on toteutunut osittain.	
Viihtyisät yleiset alueet	Liikuntapalvelujen, uimarantojen ja leikkipuistojen käyttäjämäärät ja asiakastytyväisyys ovat yleisesti hyvällä tasolla.	Tavoite on toteutunut.	
Kustannustehokkaat hoitotavat	Hoitotapojen kustannustehokkuuden tarkastelu. Käyttötalous ylittyi, poikkeuksellisen tilanteen vuoksi kustannukset ovat nousseet voimakkaasti vuonna 2022.	Ei ole toteutunut	
Katuverkoston ennakoivat peruskorjaukset	Katuverkoston korjausohjelman noudattaminen ja korjausvelan pienentäminen vuonna 2020 tehdyn inventointi- ja korjausohjelman mukaan. Vuonna 2022 peruskorjattiin Koulupolku, Kartanotie, Toivontie ja Ikosentie.	Tavoite on toteutunut osittain.	

4.7. Maaseututoimi

Taulukko 13. Maaseututoimen toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi

Tavoite	Toteuma 2021	Tarkastuslautakunnan arvio
Järvi-Pohjanmaan maaseutupalvelun hallinto tuottaa tietoa maaseututoimelle ja Järvi-Pohjanmaan yhteistoiminta-alueen kunnille päätöksenteon pohjaksi, osallistuu alueen kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa elinkeinojen kehittämiseen, tulevaisuuden suunnitteluun sekä vastaa osaltaan yhteistoiminta-alueen kuntien strategioiden mukaisten toimenpiteiden toteuttamisesta.	Maaseutupalvelujen hallinto tuotti tehtävät sovitusti vuoden 2022 aikana. Toiminnassa on otettu huomioon Järvi-Pohjanmaan ja kuntien strategiset tavoitteet.	Tavoite on toteutunut.
Henkilöstöä ja tuenhakijoita koulutetaan viljelijätukihaakuun liittyvissä asioissa, viljelijöille suunnattu tilaisuus järjestetään yhteistyössä E-P:n ELY-keskuksen kanssa	Maaseututoimen henkilöstö on osallistunut aktiivisesti koulutuksiin. Viljelijöille suunnattu tukihakukoulutus järjestettiin E-P:n muiden yhteistoiminta-alueiden ja ELY-keskuksen kanssa yhteistyössä. Tukihakuun liittyvää neuvontaa ja opastusta on toteutettu puhelimitse.	Tavoite on toteutunut.
Aktiivista asiakaskontaktien määrän seuraamista jatketaan sekä kehitetään. Asiakaskontaktien määrätavoite 100 kpl ja tilaisuuksia neljä.	Rahoitukseen ja kehittämiseen liittyvät asiakaskontaktit on pääsääntöisesti suoritettu puhelinneuvonnalla tai toimistolla, 135 kpl. Lisäksi hankittu tai ohjattu käyttämään asiantuntijapalveluita. Viljelijöille suunnatut koulutukset järjestettiin yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa, yhteensä 7 kpl.	Tavoite on toteutunut.
Lomituspalvelut toteutuvat 100 %	Tavoitteena on ollut, että vuosilomia pidetään keskimäärin 26 päivää/maatalousyrittäjä/vuosi. Vuosilomaa lomitettiin Järvi-Pohjanmaan alueella 27,57 vuosilomapäivää yrittäjää kohti.	Tavoite on toteutunut.

5. Muut havainnot

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota henkilöstön sijaisjärjestelyjen puutteellisuuteen ja suosittelee, että hallintokunnissa kiinnitetään entistä enemmän huomiota olemassa oleviin sijaisjärjestelyihin ja niiden toimivuuteen käytännössä.

Tarkastuslautakunta on todennut, että konserniyhtiöiden ja kaupunginhallituksen välistä tiedonkulkua tulee tehostaa entisestään sekä omistajaohjauksen toteutumisen raportointia lisätä.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota talousarvion toteutumiseen ja toteaa, että jatkossa laaditun talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumiseen sekä tarvittavien lisämäärärahojen hakemiseen kaupunginvaltuustolta, on kiinnitettävä entistä tarkempaa huomiota. Tarkastuslautakunta suosittelee erityisen tarkkaa talouden suunnittelua ja seuranta tulevien vuosien taloussuunnitelmien osalta.

6. Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle ja allekirjoitukset

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2022 kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi, yhtyy tilintarkastajan lausuntoon ja esittää

1. tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tilikaudelta 1.1.-31.12.2022 ja
2. että kaupunginvaltuusto pyytää kaupunginhallitukselta lausunnon (KuntaL 121 §) syyskuun 2023 loppuun mennessä siitä, mihin toimiin arviointikertomuksessa esiin tuotujen arviointien vuoksi on ryhdytty.

Alajärvellä 23. päivänä toukokuuta 2023

Keijo Pesu
puheenjohtaja

Jaana Koivukoski
varapuheenjohtaja

Sanna Joensuu

Ari Matintupa

Karoliina Takamäki

Jorma Tiistola

Mervi Ukonmäki